

وزارة الشؤون الإسلامية والدعوة والإرشاد
Ministry of Islamic Affairs, Dawah and Guidance

مِنَّا سِنِّيَّاتُ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

HAC VE UMRE İBADETI

كتبه معالي الشيخ الدكتور

عبدالباطين بن عبد العزيز بن عبد الرحمن آل الشيخ

Türkçe - اللغة التركية
İkinci Basım 2024-1445h

مِنَّا سَبَّحَكَ الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ

HAC VE UMRE İBADETİ

د / عبداللطيف بن عبدالعزيز بن عبدالرحمن آل الشيخ

Şeyh Dr. Abdullatif bin Abdulaziz bin
Abdurrahman Âli Şeyh

الطبعة الثانية

İkinci Baskı

مناسك الحج والعمرة
Hac Ve Umre İbadeti

Önsöz

Gerçek övgüye layık alemlerin Rabbi olan Allah'tır. Allah'ın yardımı ve koruması «Hac ibadetlerinizi benden öğreniniz» buyuran ve kendisinden sonra da herhangi bir elçi gelmeyecek olan Muhammed (a.s)'ın üzerine olsun.

Bu kitap Hac ve Umre ibadetlerini Kur'an ve Sünnet ışığında işlemekte ve okuyucunun kolaylıkla istifade edebilmesi için kısa ve açık bir üslupta yazılmıştır. Böylece kişi ibadetlerini eksiksiz bir şekilde kolayca ve gönül rahatlığıyla yerine getirebilir. Çünkü Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «Kabul olunan haccın karşılığı ancak cennettir»

Allah (a.c)'den bu kitabı hacı, umreci ve ziyaretçilere hayırlı kılmasını, onların ve bizim yapmış olduğumuz salih amelleri kabul etmesini niyaz ederiz.

Yazan:

Şeyh Dr. Abdullatif bin Abdulaziz bin Abdurrahman Âli Şeyh

Hac ve Umre İbadetleri

Hac İslam dininin beş şart üzere bina edildiği şartlardan birisidir. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

﴿ وَرَبِّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ﴾ [آل عمران:97].

(Yolculuğuna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.) [Âli İmran:97]

Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ، شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحِجِّ الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ». [البخاري (8) ومسلم (16)].

«İslam beş esas üzerine bina edilmiştir; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed (a.s)'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahadet getirmek, namaz kılmak, zekat vermek, hacca gitmek ve oruç tutmaktır.» [Buhari:8, Muslim:16]

Ümmetin alimleri hac ibadetinin ömürde bir defa yapılmasını gücü yetenlere farz olduğuna dair ortak görüşe sahiptir.

Haccın Hedefleri ve Hikmetleri

Allah'ı tek ilah kabul etmek, haccın en önemli hedefidir.

Allah (a.c) şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴾ [الحج:26].

{Bir zamanlar İbrahim'e Beytullah'ın yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi eş tutma; tavaf edenler, ayakta ibadet edenler, rükû ve secdeye varanlar için evimi temiz tut. }[Hac:26]

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ
لَا شَرِيكَ لَكَ

[Lebheyk Allahumme lebheyk, Lebheyke lâ şerike leke lebheyk, İnnelhamde venni 'mete leke velmuluk, lâ şerike lek.]
Buyur Allah'ım buyur (emrine boyun eğdim). Buyur Allah'ım buyur, Senin hiçbir ortağın yoktur. Övgüye layık olan da nimet de mülk de Senindir. Senin hiçbir ortağın yoktur.

Allah'ın nişanelerini ve hükümlerini yüceltmek, haccın bir diğer hedefidir.

﴿ ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴾ [الحج ٣٢]

Allah (a.c) şöyle buyurmuştur: {Bu böyledir. Her kim Allah'ın nişanelerini yüceltirse, şüphesiz ki bu kalplerin Allah'a karşı gelmekten sakınmasındandır.} [Hac:32]

Müslümanlara düşen iki mukaddes mescidin kutsiyetini gözetmeleridir. Güven içinde bulunan bir yerin protesto ve toplanma yerine dönüşmesi, kişilerin veya oluşumların resim ve sembollerini taşımak asla caiz değildir.

Haccın en büyük hedefleri arasında Allah (s.t)'ya yönelirken samimi olmak, müslümanların sözlerini ve saflarını birleştirmek gelmektedir.

❖ Haccın şartları

1. İhram: İbadete başlamaya niyet etmek demektir.
2. Arafat meydanında vakfeye durmak.
3. İfâda tavafı yapmak.
4. Haccın say'ını yapmak.

❖ Haccın farzları

1. Mikattan ihramlı olarak geçmek.
2. Zül-Hicce ayının dokuzuncu günü güneş batımına kadar Arafat bölgesinde bulunmak. Çünkü Peygamber (s.a.v) gün batımına kadar burada kalmış ve şöyle demiştir: «Hac ibadetlerinizi benden öğreniniz.»
3. Kurban bayramı gecesini Müzdelife'de geçirmek.
4. Cemerât'ı taşlamak.
5. Saçı kısaltmak veya kazıtmak.
6. Teşrig günleri Mina'da konaklamak.

Hacı ve Umrecinin ibadetlerden önce bilmesi gerekenler

1. İbadeti yalnız Allah'ın rızasını kazanmak için yapmak. Allah (a.c) şöyle buyurmaktadır: ﴿وَاتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ [البقرة: 196] (Başladığınız haccı ve umreyi Allah rızası için tamamlayın.) [Bakara:196].

2. Allah'a tövbe etmek. Allah (a.c) şöyle buyurmaktadır:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا إِلَيْهِ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ﴾ [التوبة: 31]

{Hepiniz Allah'a tevbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz.} [Nur:31]

Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

(يَا أَيُّهَا النَّاسُ، تُوْبُوا إِلَى اللَّهِ، فَإِنِّي أَنُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةٍ) (مسلم : 2702).
«Ey insanlar! Allah'a tövbe ediniz. Muhakkak ben bir günde yüz defa tövbe ederim.» [Muslim:2702]

3. İlgili birimlerden gerekli olan Hac iznini çıkartıp hac kabilelerine katılarak hac ibadetini en güzel bir şekilde kolayca yerine getirmek.

4. Salih yol arkadaşı edinmek. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

قال رسول الله ﷺ: «الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ».

«Kişi dostunun dini üzeredir. Hepiniz kimi dost edindiğine bir baksın.» [Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed]

5. Hac ve Umre ibadetlerinin hükümlerini Kur'an-ı Kerim ve Hadîs-i Şerîf'lerden öğrenmek.

Mîkâtlar

Bu mekanlar Peygamber (s.a.v)'in hac veya umre yapmak isteyenlerin bu noktalardan ihrama girmeleri için belirttiği yerlerdir. Beş mîkât yeri:

Birincisi: Zül-Huleyfe (Ebyâr Ali): Medine ehli ve onların dışında buradan geçecek olanların mîkât yeridir.

İkincisi: el-Cuhfe: Şam ehli ve onların dışında buradan geçecek olanların mîkât yeridir. İnsanlar şu zamanda buranın yerine Râbîğ'dan ihrama girmektedirler.

Üçüncüsü: Yelemlem: Burası Tuhâme bölgesindeki bir dağdır. Yemen ehli ve onların dışında buradan geçecek olanların mîkât yeridir.

Dördüncüsü: Garnul-Menâzil (es-Seyl): Necd ehli ve onların dışında buradan geçecek olanların mîkât yeridir.

Beşincisi: Zâtu Irg: Irak ehli ve onların dışında buradan geçecek olanların mîkât yeridir.

Peygamber (s.a.v) bu mîkâtları tayin etmiş ve şöyle buyurmuştur:

(هُنَّ لَهُنَّ، وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِيهِنَّ، لِمَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَجَّ أَوْ الْعُمْرَةَ)

«Bu mîkâtlar burada yaşayan kimselerin ve burada yaşamayıp buradan Hacca veya Umre'ye gitmek isteyenlerin mîkât yerleridir.» [Buhari:1526, Muslim:1181]

Hac ibadetlerinin çeşitleri

Hac ibadetleri üç çeşittir: Temettu, İfrâd, Girân.

Temettu: Hac ayları zamanında hacdan ayrı olarak umre için ihrama girilen hac çeşididir. Kişi ihrama girerken (لَبَّيْكَ) “Lebbeyke Umreten” der.

Mekke'ye vardığında Umre için tavâf ve say yapar daha sonra saçını kısaltarak veya kazıtılarak ihramdan çıkar.

Terviye günü (Zül-Hicce ayının sekizinci günü) geldiğinde hac için yeniden ihrama girer ve tüm hac ibadetlerini yerine getirir. Bu haccı yapan kişi için kurban kesmek gereklidir.

İfrâd: Sadece Hac için ihrama girilen hac çeşididir. Kişi ihrama girerken (لَبَّيْكَ حَجًّا) “Lebbeyke Haccen” der.

Mekke'ye geldiğinde Kudum tavâfını ve Haccın say'ını yerine getirir. Akabe Cemresi'ni taşıyana kadar ihramlı bir şekilde kalır. Bayram günü saçını kısaltır veya kazıtır. Bu haccı yapan kişi için kurban kesmek gerekli değildir.

Girân: Umre ve Hac için bir ihram giyilen hac çeşididir. Kişi ihrama girerken (لبیک عمرة وحجا) “Lebbeyke Umreten ve Haccen” der.

Bu hac çeşidi İfrâd haccı ile aynıdır. Yalnız niyet ederken “Lebbeyke Umreten ve Hacc’en” denir. Bu haccı yapan kişi için kurban kesmek gereklidir.

Umre’nin yapılışı

Umre yapacak erkeklerin tüm elbiselerini çıkarması gerekir. Bununla beraber aynı gusül abdesti alır gibi yıkanabilir ve ihram giymeden önce saçına veya sakalına koku sürebilir.

İhrama girerken yıkanmak erkekler ve bayanlar için sünnettir.

Daha sonra iki rekat namaz kılar. Eğer vakit namaz zamanı gelmişse vakit namazını kalsa da olur.

Namaz bittikten sonra ihram giyer ve şöyle der:

لَبَّيْكَ عَمْرَةَ، لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ
وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

[Lebbeyke Umreten. Lebbeyk Allahumme lebbeyk, Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk, İnnelhamde venni’mete leke velmulk, lâ şerike lek.] “Umre için buyur Allah’ım! Buyur Allah’ım buyur (emrine boyun eğdim). Buyur

Allah'ım buyur, Senin hiçbir ortağın yoktur. Övgüye layık olan da nimet de mülk de Senindir. Senin hiçbir ortağın yoktur.” Erkekler seslerini yükseltebilir bayanlar ise sadece yanındaki duyacak seste söylemelidir.

İhrama giren kişinin çokca telbiye getirmesi gerekir. Telbiye getirmenin vakti ihrama girdikten tavâf'a başlanıncaya kadardır. Hac'da ise ihrama girdikten bayram günü Akabe Cemresi'ni taşıyana kadardır.

Mescid-i Haram'a geldiği zaman sağ ayağıyla girer ve şöyle der:

(بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ. أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)

[Bismillah vessalâtu vesselâmu alâ Rasûlullahi, Allahummağfir lî zünûbî veftah lî ebvâbe rahmetike, Eûzü billahilazîm ve bivechihelkerîm ve bisultânihilgadîm mineşşeytânirracîm.] “Allah'ın adıyla başlarım. Allah'ın yardımı ve koruması Rasulullah'ın üzerine olsun. Allah'ım günahlarımı bağışla, bana merhametinin kapılarını aç. Kovulmuş şeytanın şerrinden Yüce Allah'a, O'nun değerli merhametine ve ebedi hükümdarlığına sığınırım.”

Daha sonra tavâf'a başlamak için Hacer'ul-Esved'e yaklaşır. Sağ eliyle Hacer'ul-Esved'e dokunur ve onu öper. Eğer eliyle dokunmaya imkan bulamıyorsa eliyle Hacerul-Esved'e işaret eder ve asla elini öpmez.

Hacer'ul-Esved'e selam verirken şöyle denir:

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ إِيْمَانًا بِكَ، وَتَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ، وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ، وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ.

[Bismillahi vallahu ekber. Allahumme îmênen bike ve tasdigân bikitêbike ve vefêen bi ahdike vettibêan lisünneti nebiyyike Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem.]
“Allah'ın adıyla başlarım. Allah en büyüktür. Allah'ım Sana inanarak, kitabını tasdik ederek, ahdine vefa göstererek ve elçin Muhammed (s.a.v)'in sünnetine uyarak ibadetimi yerine getiriyorum.”

Bundan sonra Beytullah'ı sol tarafına gelecek şekilde tavâfa başlar.

Rukn-u Yemânî köşesine geldiği zaman öpmeden sadece eliyle dokunabilir. Eğer eliyle dokunmaya imkan bulamıyorsa izdihama girmekten kaçınmalıdır.

Rukn-u Yemânî ile Hacer'ul-Esved arasında şöyle diyebilir:

﴿ رَبَّنَا إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾
“[Rabbenê êtinê fiddünyê hasene ve filêhirati hasene ve ginê azêbennêr.] “Rabbimiz bize dünyada güzellikler nasib et,

ahirette de güzellikler nasib et ve bizi cehennem azabından koru.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

[Allahumme inni es-eluke elafve velâfiyete fiddünya velâhira.] “Ey Allah’ım! Senden dünyada ve ahirette bağışlamayı ve afiyette tutmayı niyaz ediyorum.”

Hacer’ul-Esved’den her geçişinde tekbir getirir.

Tavâfın geri kalan kısmında ise dilediği şekilde Allah’ı anabilir ve duada bulunabilir. Şüphesiz Beytullah’ı tavâf etmek, Safâ ile Merve arası say yapmak ve Cemerât’ı taşlamak Allah’ı anmak içindir.

Tavâf’ta erkeklerin yapması gereken iki şey vardır:

Birincisi: Tavâfın başından bitimine kadar İdtibâ yapmaktır. İdtibâ’nın vasfı; omuzları örten ihramın ortasını sağ koltuk altına alıp ihramın iki ucu ile sol omuzu örtme şeklindedir.

Tavâf bitince ihramını tavâf’tan önceki haline geri getirir.

İkincisi: Tavâf’ın sadece ilk üç şavtında Reml yapmaktır. Raml; kısa ve hızlı adımlarla yürümektir.

Tavâf’ın yedi şavtı bittiğinde Makâm-ı İbrâhîm’e giderek şu ayeti okur:

﴿وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ﴾

Makâm-ı İbrâhîm'den kendinize bir namaz yeri edinin.} [Bakara:125]

Daha sonra bu makâmın arkasında iki rekat namaz kılar. İlk rekatında Fatiha suresinden sonra ﴿ قُلْ بِنَاءُهَا الْكَافِرُونَ ﴾ Kafirun Suresi Kureyş suresi ikinci rekatta ise ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴾ İhlas suresi okur.

Bundan sonra Say alanına geçer ve Safâ Tepesine döndüğünde şu ayeti okur:

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ ﴾ {Şüphesiz Safa ile Merve, Allah'ın nişanelerindedir.} [Bakara:158]

Safâ Tepesine Kâbe'yi görene kadar çıkar, kıbleye döner ve ellerini kaldırır. Peygamber (s.a.v)'in burada söylediği sözlerden biri şöyledir:

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أُنْجَزَ وَعُدَّهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ"

[Lê ilêhe illallahu vahdehu lê şerîke leh, lehulmulku ve lehulhamdu ve huve alâ kulli şey-in gadîr. Lê ilêhe illallahu vahdehu, Enceze va-dehu, ve nesara abdehu, ve hezemel ahzâbe vahdehu.] «Allah'tan başka ilah yoktur, O tektir ve hiçbir ortağı yoktur. Mülkün sahibi de övgüye layık olan da O'dur. O herşeye gücü yetendir. Allah'tan başka ilah yoktur, O tektir. Vâdini gerçekleştirmiş, kulu Muhammed (a.s)'a destek olmuş ve tüm kâfir grupları kendisi hezimete uğratmıştır.» Bu sözleri üç defa tekrar edip aralarında dua eder.

Sonra Safâ Tepesinden Merve Tepesine gitmek üzere iner. Yeşil ışığa vardığında koşabildiği kadar hızlı koşar. İkinci yeşil ışığa vardığında Merve Tepesine kadar normal yürümeye devam eder. Tepenin üzerine çıkar ve kibleye döner. Ellerini açar ve Safâ Tepesinde söylediklerini söyler.

Daha sonra Merve Tepesinden Safâ Tepesine gitmek üzere iner. Yürünmesi gereken yerde yürür koşması gereken yerde koşar.

Safâ Tepesine vardığında ilk defa yaptığını yine tekrarlar ve bunu yedi şavtın her tepesinde yapar. Safâ Tepesinden Merve Tepesine gidişi bir şavt, Merve Tepesinden Safâ Tepesine gidişi bir şavt sayılmaktadır.

Yedi şavtı bitirdiğinde erkekler saçlarını kazıtır, kadınlar ise saçının her yerinden bir parmak boğumu kadar kısaltır.

Saçın tamamı kazıtıldığı gibi kısaltmanın da saçın her yerinden yapılması gerekir.

Saçı kazıtmak kısaltmaktan daha faziletlidir. Çünkü Rasulullah (s.a.v) saçını kazıtanlara üç defa dua etmiş daha sonra saçını kısaltanlara dua etmiştir.

Böylece ihramdan tamamen çıkmış olur. İhrama girmeyen bir kimsenin yapabileceği elbise giymek, koku kullanmak, cinsel ilişki ve diğer eylemleri gerçekleştirebilir.

Hacc'ın yapılışı

Terviye (Zül-Hicce ayının sekizinci) günü kuşluk vakti kaldığı yerden Hacc'a başlamak üzere ihrama girer.

İhram giymeden önce gusül abdesti alıp, koku sürüp ve namaz kılarak Umre'de nasıl ihrama girdiyse aynı şekilde ihrama girer.

Hac için ihrama girmeye niyet eder ve telbiye getirmeye başlar.

Hac'da getirilen telbiye'nin şekli Umre'deki telbiye ile aynıdır. Sadece Umre'de iken (ليك عمرة) “Lebbeyke Umreten” yerine Hac için (ليك حجا) “Lebbeyke Haccen” denir.

Daha sonra Minâ'ya geçilir ve burada öğle, ikindi, akşam, yatsı ve sabah namazları kılınır. Dört rekatlı namazlar kısaltılarak iki rekat kılınır lakin namazlar birleştirilmez. Çünkü Peygamber (s.a.v) Minâ'da namazları kısaltmış lakin birleştirmemiştir.

Arefe günü güneş doğmasıyla Minâ'dan Arafat bölgesine hareket eder. Öğle namazı vaktine kadar Nemira Mescidinde beklemesi sünnettir.

Güneş tam tepeden batıya doğru meylettığı vakit öğle ve ikindi namazlarını Peygamber (s.a.v)'in uyguladığı gibi öğle namazı vaktinde kısaltarak iki rekat olmak üzere

birleştirir. Böylece vakfeye durma ve dua etme süresi uzun tutulmuş olur.

Namazdan sonra Allah (a.c)'yi anar ve O'na dua edip yalvarır.

Ellerini kaldırır ve Arafat Tepesi arkasında kalsa dahi kibleye dönerek istediği şekilde dua eder. Çünkü sünnet olan Arafat Tepesine dönmek değil kibleye dönmektir. Peygamber (s.a.v) Arafat Tepesinin yanında vakfeye durmuş ve şöyle demiştir:

"وَقَفْتُ هَاهُنَا، وَعَرَفْتُ كُلَّهَا مَوْقِفٌ، وَارْفَعُوا عَن بَطْنِ عُرْنَةَ" [رواه مسلم ١٢١٨].
«Burada vakfeye durdum. Arafat bölgesinin tamamı vakfe yeridir. Urana Vadisinden uzak durunuz.» [Muslim:1218]

Peygamber (s.a.v)'in bu yüce yerde çokca yaptığı dua şudur: [Lê ilêhe illallahu vahdehu lê şerîke leh, leहुलमुलकु ve leहुलहुलहुमुदु ve हुवे अलै कुल्लि शेय-इन गदर.]
«Allah'tan başka ilah yoktur, O tektir ve hiçbir ortağı yoktur. Mülkün sahibi de övgüye layık olan da O'dur. O herşeye gücü yetendir.»

Arafat'ta vakfeye duranların güneş batmadan Arafat'tan ayrılmaları caiz değildir. Çünkü Peygamber (s.a.v) gün batımına Arafat'ta bulunmuş ve şöyle demiştir: «Hac ibadetlerinizi benden öğreniniz.»

Arafat'ta vakfeye durma mülleti Kurban Bayramı günü şafak atana kadar sürmektedir.

Her kim Kurban Bayramı günü şafak atana kadar Arafat'ta vakfeye durmazsa o senenin haccı geçmiş demektir.

Güneşin batmasıyla Arafat'tan Müzdelife'ye geçilir.

Buraya vardıklarında akşam ve yatsı namazları birleştirerek kılınır.

Müzdelife'de kalınır, sabah namazı vakti gelince erkenden bir ezan ve bir kaamet ile kılınır.

Sonra Meşar-i Haram bölgesi ziyaret edilir. Burada Allah'ı yücelterek tek ilah sayılır. Gün iyice aydınlanıncaya kadar istenilen şekilde dua edilir. Meşar-i Haram bölgesine gitmek imkan dahilinde değil ise Muzdelife'de bulunduğu yerde dua eder. Çünkü Peygamber (s.a.v) şöyle demiştir:

[وَقَفْتُ هَاهُنَا، وَجَمَعْتُ كُلَّهَا مَوْقِفًا] (رواه مسلم ١٢١٨)

«Burada vakfeye durdum. Buranın tamamı vakfe yeridir.»
[Muslim:1218]

Allah'ı anma ve O'na dua etme vaziyeti eller açık ve kibleye dönülmüş şekilde olmalıdır.

Gün aydınlandığı zaman güneşin doğmasından önce Minâ'ya geçilir ve Muhassir Vadisinde acele edilir.

Minâ'ya varıldığında sadece Akabe Cemresi'ne (en sondaki olup Kâbe'ye yakın olan cemreye) arka arkaya yedi taş atılır. Her bir taş bir hurma çekirdeği kadar olmalı ve her taşta tekbir getirilmelidir.

Daha sonra kurbanını keser, erkekler saçını kazıtır ve kadınlar ise kazıtmaz sadece kısaltır.

Bundan sonra Kâbe'ye gider ziyaret tavâfı ve say yapar.

En güzeli Akebe Cemresi'ni taşıdıktan hemen sonra değil ziyaret tavafı ve saç kazıttıktan veya kısalttıktan sonra ihramdan çıkmaktır.

Tavâf ve Say yaptıktan sonra Minâ'ya döner ve Zül-Hicce ayının on bir ve on ikinci günleri burada kalır.

Bu iki günde üç cemarat'ı da öğle vaktinden sonra taşlar.

En faziletlisi taşlamaya yürüyerek gitmesidir. Eğer bir taşıta binerse de bir beis yoktur.

Birinci Cemre'ye (Kâbe'ye en uzak olup Hîf Mescidinden sonra gelen cemreye) arka arkaya yedi taş etilir. Her taşta tekbir getirilir. Daha sonra biraz ilerleyip istediği şekilde uzunca dua eder. Eğer ayakta durmakta zorlanacaksa kendisine kolay gelecek şekilde sünneti tatbik etmek için kısa bir dua etse de olur.

Daha sonra Orta Cemre'ye arka arkaya yedi taş atar ve her taşta tekbir getirir.

Bundan sonra sol tarafa yaklaşır, kıbleye döner, ellerini kaldırır ve mümkünse uzunca bir duada bulunur. İmkan dahilinde değil ise durabildiği kadar dua edebilir.

Burada dua etmeyi terk etmek yakışık almaz çünkü sünnettir.

Daha sonra Akabe Cemresi'ne arka arkaya yedi taş atar. Her taşta tekbir getirir ve taşladıktan sonra dua etmeden ayrılır.

Zül-Hicce ayının on ikinci günü Cemreleri taşladıktan sonra isterse erken davranarak Minâ'dan ayrılabilir. İsterse de Minâ'dan geç ayrılarak Zül-Hicce ayının on üçüncü günü öğle vaktinde üç Cemre'yi taşladıktan sonra ayrılabilir. Minâ'dan ayrılmayı geciktirip Zül-Hicce ayının on üçüncü günü de kalmak daha faziletlidir. Zül-Hicce ayının on ikinci günü güneş batımına kadar Minâ'dan ayrılamayanlar için Zül-Hicce ayının on üçüncü günü kalmaları gerekir ve ancak öğle vakti üç Cemre'yi taşladıktan sonra ayrılabilir.

Hacı kendi memleketine dönmek için Vedâ Tavâfi yapmadan Mekke'den ayrılamaz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

(لَا يَنْفِرُ أَحَدٌ حَتَّى يَكُونَ آخِرَ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ) [رواه مسلم]. وفي رواية: (أمر الناس أن يكون آخر عهدهم بالبيت، إلا أنه خُفِّفَ عن الحائض) [البخاري ومسلم]
 «Hiçkimse Beytullah'ı son bir defa tavaf etmeden ayrılmazın.» [Muslim:1327] diğer bir rivayette ise şu şekilde gelmiştir: «İnsanlara Beytullah'ı son bir defa tavaf etmeleri emrolundu. Hayız gören kadınlar bundan muaf tutuldu.» [Buhari:1755, Muslim:1328]

İhram Yasakları

İhram yasakları; Hac veya Umre ibadeti için ihrama girenlerin kaçınması gerekenler olup üç kısma ayrılmaktadır:

- Erkek ve kadınlar için ihram yasakları
- Sadece erkeklere için ihram yasakları
- Sadece kadınlara için ihram yasakları

- Erkek ve kadınlara için ihram yasakları

1. Baş kısmından kazıtarak yada diğer yollarla saç almak.
2. Ellerden veya ayaklardan tırnak kesmek.
3. İhram giydikten sonra bedene, ihrama veya diğer eşyalara koku sürünmek.
4. Şehvetle bakmak yahut ön sevişmede bulunmak.
5. Cinsel ilişkiye girmek.
6. Nikah kıymak.
7. Ceylan, tavşan, güvercin ve çekirge gibi kara hayvanı avlamak. Deniz mahsulu avlamak ise caizdir.

- Sadece erkeklere için ihram yasakları

1. Dikişli elbise giymek.
2. Başa temas edecek şekilde sarık ve takke gibi eşyalarla örtmek.

- Sadece kadınlara için ihram yasakları

1. Peçe takmak.
2. Eldiven giymek.

İhram yasakları işleyenlerin vermesi gereken kefaretlər

Bazı yasakların kefareti; üç gün oruç, altı fakiri doyurmak veya bir koyun kurban etmektir. Bu yasaklar: Başa örtmek, koku sürmek, tırnak kesmek gibi yasaklardır.

Bazı yasakların kefareti; değeri kadar ücret ödemektir. Av hayvanı öldürmenin cezası kıymeti kadar meblağı ödemektir.

Bazı yasaklar haccı tamamen bozar. Bu yasaklar cinsel ilişkiye girmek gibi yasaklardır.

Öyleyse dikişli elbise giymek, başa örtmek, saç traş etmek, koku kullanmak gibi yasaklarda haccı tercih hakkına sahiptir. Üç gün oruç tutmak, altı fakiri doyurmak veya bir koyun kesmekten istediğini seçebilir.

Avlanma yasağının kefareti ise avlanan hayvanın bedeli miktarınca; kurban, fakir doyurma veya oruçtur.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعِيمِ يُحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَلِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّرَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَٰلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللَّهُ عَمَّا سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾ ﴾ [المائدة: 95].

{Ey iman edenler! İhramlı iken (karada av hayvanı) öldürmeyin. İçinizden kim onu kasten öldürürse, öldürdüğü hayvanın dengi (onun) cezasıdır. İçinizden adalet sahibi iki kişi Kâbe'ye gönderilecek kurbanın (öldürülen avın dengi olmasına) hükmeder. Yahut fakirleri doyurmak veya onun dengi oruç tutmaktan ibaret bir keffârettir. (Bu) yaptığı işin kötü sonucunu tatması içindir. Allah, geçmiştekileri affetmiştir. Fakat kim bir daha böyle yaparsa, Allah ondan intikam alır. Allah, mutlak güç sahibidir, intikam sahibidir.}

[Maide:95]

Hac ibadetlerinin özeti

Birincisi: Temettu Haccı yapanlar Umre Tavaf'ı ve Say'ı yaparlar. İfrâd Haccı yapanlardan Haccın Say'ını öne çekmek isteyenler Gudûm Tavâf'ı ile beraber say yapabilir.

İkincisi: Zül-Hicce ayının sekizinci günü Mina'ya konaklamak için geçebilir. Bu sünnettir.

Üçüncüsü: Arafat meydanına gider. Bu Haccın şartıdır.

Dördüncüsü: Müzdelife'de konaklamak farzdır. Daha sonra Akabe Cemresini taşlamak için Mina'ya geçer. Bundan sonra kurban keser, traş olur ve Ziyaret Tavaf'ı ile Haccın Say'ını yerine getirir.

Beşincisi: Teşriğ günlerinde Cemreleri taşlar.

Altıncısı: Vedâ Tavâf'ı Haccın farzlarından. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «İnsanların Beytullah ile son anları Tavâf olsun.»

Hacı olmayanların Zül-Hicce ayının ilk on gününde yapabilecekleri ameller

Peygamber (s.a.v) bu günü dünyadaki en faziletli gün olarak açıklamıştır. Bu günde yapılacak salih ameller diğer günlerde yapılanlardan daha faziletlidir. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"ما الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ، قَالُوا: وَلَا الْجِهَادُ؟ قَالَ: وَلَا الْجِهَادُ، إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ" [أخرجه البخاري ٩٦٩].

«Diğer günlerin hiçbirinde işlenen amel, Zül-Hicce ayının ilk on günlerinde işlenen amelden daha faziletli değildir. Dediler ki: “Ya Rasûlallah! Allah uğrunda yapılacak cihad da mı daha üstün değildir?” Buyurdu ki: (Evet) Allah yolunda yapılacak cihad dahi üstün değildir. Ancak malını ve canını tehlikeye atarak cihada çıkıp malından ve canından geriye hiçbir şey bırakmayan kişinin cihadı hariçtir.» [Buhârî:969]

Allah (a.c) faziletlerine binaen bu günlerin üzerine yemin etmiştir. ﴿وَالْفَجْرِ ١﴾ و﴿لَيَالٍ عَشْرٍ ٢﴾
{Tan yerinin ağarmasına ve (Zilhicce ayının ilk) on gecesine andolsun.} [Fecr:1-2]

Peygamber (s.a.v) bizleri bir müslümanın bu günlerde yapması gereken birçok amele yönlendirmiştir, bunlar;

- Sâlih ameller işlemek

Hâfız bin Hacer şöyle demiştir: “Zül-Hicce ayı ilk on gününün ayrıcalıklı tutulmasının sebebi bu günlerde büyük ibadetlerin bir araya gelmesinden kaynaklandığı görülmektedir. Bunlar; Namaz, oruç, sadaka ve hac gibi diğer günlerde bir araya gelmesi mümkün olmayan ibadetlerdir.”

- Zül-Hicce ayının ilk on günü oruç tutmaya itina göstermek

Hâfız en-Nevevî'nin dediği gibi bu gün oruç tutmak küvvetli dereceden sünnettir. Çünkü bu ibadet salih amellerdendir.

- Hacı olmayanlar için Arefe günü oruç tutmak

Ebu Gatâde (r.a)'dan rivayet edilen hadiste Peygamber (s.a.v) şöyle demiştir: «Arefe günü orucunun bir sene önceki ve bir sene sonraki günahlara kefareti olmasını Allah'tan niyaz ederim.» [Muslim:1162]

- Bolca Tekbir, Telbiye ve hamd etmek

İbni Ömer (r.a)'un rivayet ettiği hadiste Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «Bu on günler kadar Allah katında daha faziletli ve O'na bu günlerde yapılan ibadetlerden daha

sevimli bir gün yoktur. Bu günlerde çokca Telbiye, Tekbir ve hamd edin.» [Ahmed:5446]

Birçok alime göre Tekbir getirmek; Arefe günü sabah namazından başlayıp Teşriğ günlerinin son günü ikindi namazı vaktine kadar sürmektedir.

Vakit namazları cemaat ile kılınmışsa namazda sonra söylenmesi sünnettir.

Tekbirler sadece Bayram namazına çıkarken değil Zül-Hicce ayının onuncu gününden itibaren Teşriğ günlerinin son günü güneş batana kadar her vakit çokca söylenmelidir.

- Dua etmek

Zül-Hicce ayının ilk on günü özellikle Arefe günü çokca dua ediniz. Allah (a.c) şöyle buyurmuştur:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾﴾ [البقرة: ١٨٦].

{Kullarım, Beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten Ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.} [Bakara:186]

{Rabbiniz şöyle dedi: Bana dua edin, duânıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir.} [Ğâfir:60]

Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «Allah hiçbir günde Arefe günü kadar çok ateşten kul azâd etmemiştir. Allah yaklaşıp da (Arafat'ta vakfeye duran kullarıyla) meleklerle karşı övünerek şöyle buyurur: Onlar ne dilemektedirler?» [Muslim:1348]

- Kurban kesmek

Kurban kesmek müekked sünnettir. İbn Gudâme el-Muğnî adlı eserinde şöyle demiştir: “Müslümanlar; atamız İbrahim (a.s) örnek alıp Peygamberimiz Muhammed (a.s)’ın sünnetini yerine getirmek için kurban kesmenin dinde yeri olduğuna dair görüş birliği içindedir.”

Eğer kurban kesmeye niyetlenirseniz kendi saçınızı ve tırnağınızı kesmekten kaçınınız.

Mescid-i Nebevi’yi ziyaret etmek

Allah Rasûlü (s.a.v)’in mescidini ziyaret etmek Peygamber (s.a.v)’in şu hadisinden dolayı dinde yeri olan amellere dendir:

«لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي هَذَا، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى». [رواه البخاري ومسلم].

«Yolculuk ancak üç camiye yapılır; Mescid-i Haram, bu mescidim ve Mescid-i Aksa» [Buhari, Muslim]

Hacı olacak kimsenin yahut diğer müslümanların Mescid-i Nebevi'yi hacdan önce veya sonra ziyaret etmesi uygun görülmüştür. Aynı şekilde Ravza-i Şerif'te namaz kılmak, Peygamber (s.a.v)'i ve iki sahabesinin kabrini ziyaret etmek, onlara selam vermek, yine Peygamber (s.a.v) yaptığı için Gubâ Mescidi'ni ziyaret edip orada namaz kılmak, Bagî mezarlığını ve Uhud şehitliğini ziyaret etmek gerekir.

Allah'ın günah işlemenin haram kıldığı bölgedeki evi olan Beytullah'a hac yapmaya gelenlere hizmeti en öncelikli ve en önemli işleri sayan idarecilere de dua etmeyi unutmayınız.

Allah (a.c) onlara; bize, İslam'a ve müslümanlara yapmış olduklarının cezasını versin.

Yazan:

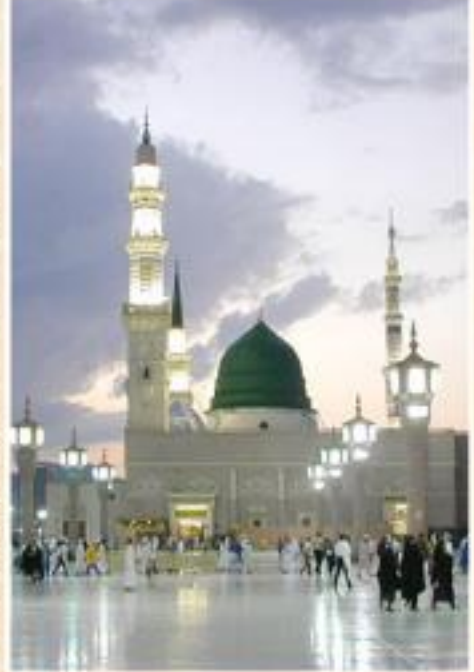
Şeyh Dr. Abdullatif bin Abdulaziz bin
Abdurrahman Âli Şeyh

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	1
Haccın Hedefleri ve Hikmetleri.....	2
Haccın şartları.....	4
Haccın farzları.....	4
Hacı ve Umrecinin ibadetlerden önce bilmesi gerekenler.....	5
Mikâtlar.....	6
Hac ibadetlerinin çeşitleri.....	7
Umre'nin yapılışı.....	8
Hacc'ın yapılışı.....	14
İhram Yasakları.....	19
İhram yasakları işleyenlerin vermesi gereken kefaretlere.....	20
Hac ibadetlerinin özeti.....	22
Hacı olmayanların Zül-Hicce ayının onuncu günü yapabilecekleri amelle.....	23
Mescid-i Nebevi'yi ziyaret etmek.....	26

مِنَاسِكَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

Hac Ve Umre İbadeti

كتبه معالي الشيخ الدكتور

عبد اللطيف بن عبد العزيز بن عبد الرحمن آل الشيخ

Türkçe - اللغة التركية

İkinci Basım 2024-1445h